

Sygn. akt III SK 66/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Halina Kiryło

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z wniosku J. K., R. I. i P. W.

z udziałem partii "[...]",

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 1 marca 2018 r.,

skargi kasacyjnej uczestnika partii " [...]" od postanowienia Sądu Apelacyjnego w W.

z dnia 16 czerwca 2016 r., sygn. akt I ACa .../16,

**uchyła zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w W. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 23 czerwca 2015 r., VII Ns Rej Ew P .. Sąd Okręgowy w W. wpisał do ewidencji partii politycznych podmiot o nazwie „[...]” (nazwa skrócona: K.).

Apelacja od powyższego postanowienia Sądu Apelacyjnego została wniesiona 30 czerwca 2015 r. przez K. (skarżący). W apelacji zarzucono

naruszenie § 48 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. Nr 38, poz. 249) przez rozpoznanie sprawy niezgodnie z kolejnością wpływu oraz naruszenie zasady równości wobec prawa przez nieprzeprowadzenie rozprawy i dowodów. W apelacji skarżącej podniesiono ponadto, że konsekwencją uprawomocnienia się zaskarżonego postanowienia będzie niemożność wpisu do ewidencji partii politycznych partii „K.”, nazwa skrócona „K.”, ze względu na przepisy ustawy o partiach politycznych, zgodnie z którymi nazwa, skrót nazwy i symbol graficzny partii politycznej powinny odróżniać się wyraźnie od nazwy, skrótu nazwy i symbolu graficznego innej partii już istniejących. W związku z tym, że nazwa partii z wniosku VII Ns Rej Ew P ... składa się z nazwy skróconej oraz nazwy z wniosku skarżącej (VII Ns Rej Ew P ...), różni się wyłącznie znakiem interpunkcyjnym „;” i literą „y” w słowie „Rzeczypospolita”, a nazwa skrócona jest identyczna, partia polityczna z wniosku VII Ns Rej Ew P ... nie mogłaby być wpisana do ewidencji partii politycznych.

Postanowieniem z 22 października 2015 r., I ACa 1.../15 Sąd Apelacyjny w W. odrzucił apelację skarżącą. Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że partia polityczna przed uzyskaniem osobowości prawnej posiada zdolność sądową jedynie w postępowaniu sądowym dotyczącym jej wpisu do ewidencji. Nie może zatem skutecznie wstępować do innych postępowań w charakterze uczestnika, ani też podejmować czynności procesowych w tych innych postępowaniach, w tym skarżyć orzeczeń w przedmiocie wpisu do ewidencji innej partii politycznej.

Zażalenie na powyższe postanowienie Sądu Apelacyjnego wniosła skarżąca. Postanowieniem z 7 kwietnia 2016 r., III SZ 1/16 Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone postanowienie Sądu Apelacyjnego w części dotyczącej K. Sąd Najwyższy stwierdził, że mogą działać partie niewpisane do ewidencji. Artykuł 17 ustawy o partiach politycznych należy uznać za przepis szczególny. Który przyznaje partii politycznej, zgłoszonej do ewidencji, samodzielny pozycję w postępowaniu sądowym, dotyczącym ochrony jej praw do nazwy, skrótu nazwy i symbolu graficznego. Przepis art. 11 ust. 5 ustawy o partiach politycznych stanowi o „partiach istniejących”, a nie o partiach wpisanych do ewidencji. W tym rozwiązaniu normatywnym przejawia się dalekowzroczność ustawodawcy, który zamierzał

zapobiegać przypadkom nieuczciwego zgłaszania do ewidencji partii politycznych inicjatyw politycznych powołanych do życia, celem zablokowania możliwości uzyskania wpisu do ewidencji wcześniej utworzonej (lecz nie zgłoszonej dostatecznie szybko) partii politycznej.

Postanowieniem z 16 czerwca 2016 r., I ACa .../16 Sąd Apelacyjny, po ponownym rozpoznaniu sprawy, oddalił apelację skarżące.

Oddalając apelację, za niezasadne uznał Sąd Apelacyjny wnioski dowodowe wskazane w apelacji, gdyż procedurze cywilnej nie jest znany dowód z akt sprawy, a ponadto skarżący nie wykazali jakie okoliczności miałyby zostać tymi środkami udowodnione. Za niezasadny uznał także Sąd Apelacyjny zarzut naruszenia Regulaminu urzędowania sądów powszechnych przez rozpoznanie sprawy niezgodnie z kolejnością wpływu, co wpłynęło na rozstrzygnięcie sprawy. Wynik postępowania sądowego nie jest uzależniony od kolejności rozpoznawania spraw.

Sąd Apelacyjny wskazał, że istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy były okoliczności zebrania podpisów oraz składania wniosku, nie zaś kolejność rozpoznawania spraw. Skarżąca twierdzi, że złożyła wniosek o rejestrację, gdyż to członkowie struktur wytworzonych w terenie przez założycieli partii skarżące zebrali podpisy, postanowili zaś dokonać rejestracji na własną rękę, obawiając się, że zostaną pominięci we władzach zakładanej partii oraz mając zastrzeżenia do statutu. Z tych okoliczności wynika jednoznacznie, że dokonali zawłaszczenia idei zakładanej partii, jej nazwy oraz podpisów zebranych na potrzeby jej rejestracji, dokonując samodzielnych działań bez zgody, a wręcz przy sprzeciwie innych osób zasiadających we władzach. Samodzielna zmiana statutu stanowiła w istocie wykorzystanie podpisów w innym celu, niż zostały zebrane. Nie można przy tym nie zauważyć, że jedną z głównych przyczyn atrakcyjności partii politycznej dla środowiska, w którym ma poparcie, jest osoba jednego z jej założycieli, którego nazwisko stanowi część nazwy i skrót nazwy partii. W ocenie Sądu Apelacyjnego w okolicznościach niniejszej sprawy doszło do swego rodzaju rebelii działaczy i zawłaszczenia idei partii, co nie zasługuje na ochronę. W pozostałym zakresie Sąd Apelacyjny podzielił i uznał za własne ustalenia Sądu pierwszej instancji, co do okoliczności faktycznych, ustalonych w postępowaniu o wpis do ewidencji.

Za niezasadny uznał także Sąd Apelacyjny zarzut naruszenia konstytucyjnej zasady równości wobec prawa przez nieprzeprowadzenie rozprawy i niedopuszczenie do przeprowadzenia dowodów. Brak wyznaczenia rozprawy nie miał wpływu na przeprowadzone postępowanie. Skarżąca nie wskazała nawet w jaki sposób niewyznaczenie rozprawy miałyby uniemożliwić skarżącej złożenie jakichkolwiek wniosków dowodowych, które można wszak składać w pismach procesowych.

Skargę kasacyjną od powyższego postanowienia Sądu Apelacyjnego wniosła skarżąca, zaskarżając go w całości i wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi.

Skarżąca zarzuciła naruszenie: 1) art. 1 ust. 1 ustawy o partiach politycznych przez jego niewłaściwe zastosowanie w zakresie w jakim stan dorobku faktycznego postępowania uniemożliwia wypełnienie hipotezy normy decydującej o wyniku postępowania ewidencyjnego, co do tego czy wnioskodawczyni jest partią polityczną oraz co do tego kiedy powstała; 2) art. 11 ust. 5 ustawy o partiach politycznych przez jego niewłaściwe zastosowanie, w zakresie w jakim stan dorobku faktycznego postępowania uniemożliwia wypełnienie hipotezy normy w zakresie pozytywnym przez przyznanie pierwszeństwa powstania jako partii politycznej o oryginalnej nazwie i skrócie nazwy, partii politycznej wnioskodawczyni; 3) art. 17 ustawy o partiach politycznych przez jego niewłaściwe zastosowanie w zakresie w jakim przy niedostatecznym dla subsumcji normy stanie ustaleń faktycznych, objęte konkurencją nazwa oraz skrót nazwy partii politycznej zostały uznane za wartości przysługujące wnioskodawczyni; 4) art. 378 § 1 k.p.c. przez niedostateczne rozpoznanie sprawy, nierozstrzygnięcie o istocie sprawy, arbitralność orzeczenia wydanego w sprawie; 5) art. 328 § 2 k.p.c. przez rażące pominięcie ustawowych elementów jakie powinno zawierać uzasadnienie orzeczenia zarówno w zakresie dowodów przeprowadzonych przez sąd oraz ustalonych faktów, jak również zastosowanych przepisów prawa i ich wyjaśnienia. A także w zakresie w jakim uzasadnienie orzeczenia wskazuje na nieobjęcie przez działania sądu istoty sprawy, ujawnia publicystyczny charakter oraz dyskrecjonalność ferowanego werdyktu w sprawie; 6) art. 217 § 2-3 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 694¹⁵ k.p.c. w zw. z art. 13 § 1 ustawy o

partiach politycznych w zakresie w jakim sąd uchylił się od ustalenia na drodze dowodowej niewyjaśnionych dostatecznie i relewantnych w sprawie okoliczności faktycznych; 7) art. 224 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. w zakresie w jakim stan sprawy uniemożliwił przejście do etapu wyrokowania – z uwagi na nierozpoznanie podstawowych dla wydania rozstrzygnięcia zagadnień oraz w zakresie w jakim sąd dokonał nieuzasadnionego pominięcia zgłoszonych dowodów; 8) art. 232 k.p.c. w zw. z art. 13 § 1 ustawy o partiach politycznych w zakresie w jakim, będąc do tego zobowiązanym sąd nie przeprowadził z urzędu dowodów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy; 9) art. 381 i art. 382 k.p.c. w zakresie w jakim sąd wadliwie zaniechał pozyskanie materiału dowodowego oraz w zakresie w jakim finalny stan materiału dowodowego w odniesieniu do okoliczności relewantnych dla rozstrzygnięcia był niedostateczny dla stosowania prawa materialnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna okazała się uzasadniona w zakresie jej procesowej podstawy.

Na wstępie przypomnieć należy, że w nieporadnie sporządzonej apelacji od postanowienia Sądu Okręgowego w W. z 23 czerwca 2015 r., VII NsRej Ew P ... o wpisie do ewidencji partii politycznych partii K.: K., skarżąca sformułowała w sposób klarowny wyłącznie zarzuty naruszenia prawa procesowego dotyczące naruszenia Regulaminu urzędowania sądów powszechnych oraz naruszenia zasady równego traktowania w zakresie przebiegu postępowania. Zarzuty te zostały słusznie oddalone przez Sąd drugiej instancji jako niemające żadnego wpływu na wynik sprawy. Niezależnie od ograniczenia podstaw apelacji do samych – oczywiście bezzasadnych – zarzutów procesowych, w apelacji skarżąca wyraziła „niezadowolenie” z rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji w przedmiocie wpisu innej partii politycznej do ewidencji z uwagi na prawa skarżącej do określonego oznaczenia wyróżniającego. Przy konstrukcji apelacji pełnej obligowało to Sąd drugiej instancji do dokonania oceny, czy wpis do ewidencji partii politycznej narusza prawa do oznaczeń identyfikujących w obrocie społecznym inną partię

polityczną (skarżącą). Należało zatem ustalić, czy apelacja została wniesiona przez partię polityczną (niewpisaną do ewidencji), czy partia skarżąca jest reprezentowana przez umocowane do tego osoby, czy partia ta powstała wcześniej od partii wpisanej do ewidencji (której wpis kwestionuje), a następnie dokonać oceny czy nazwa partii wpisanej do ewidencji koliduje z nazwą wcześniej powstałej partii niewpisanej do tej ewidencji w zakresie wynikającym z art. 11 ust. 5 ustawy o partiach politycznych. Tymczasem Sąd Apelacyjny oddalił apelację partii politycznej na tej podstawie, że założyciele partii skarżącej dokonali zawłaszczenia idei zakładanej partii, jej nazwy oraz podpisów zebranych na potrzeby jej rejestracji, dokonując samodzielnych działań bez zgody a wręcz przy sprzeciwie innych osób zasiadających w jej władzach. W ten sposób Sąd drugiej instancji przedstawił motywy jakimi kierował się rozpoznając sprawę. Motywy te nie zostały jednak zakotwiczone w jakichkolwiek ustaleniach postępowania sądowego dających podstawę dla takiego uzasadnienia wydanego orzeczenia. Nie zostały także oparte na jakimkolwiek przepisie prawa materialnego uprawniającym do wydania zaskarżonego werdyktu. Ponieważ Sąd drugiej instancji uznał, że skarżąca jest partią polityczną założoną w złej wierze przez osoby występujące w jej imieniu, które to osoby dokonały zawłaszczenia idei innej partii politycznej, która została wpisana do ewidencji i której wpis jest kontestowany przez skarżącą w tym postępowaniu, a ustalenia te nie mają oparcia w materiale dowodowym, zaś wyciągnięte z nich konkluzje nie zostały powiązane z jakimkolwiek przepisem prawa materialnego, postanowienie Sądu Apelacyjnego nie poddaje się kontroli Sądu Najwyższego jako sądu kasacyjnego. Oznacza to, że zasadne okazały się zarzuty naruszenia art. 378 § 1, art. 328 § 2, art. 217 § 2-3 w związku z art. 391 k.p.c. i art. 13 § 2 oraz art. 381 i art. 382 k.p.c., co uzasadniało uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.